

Manidar bir toplantı

Şimal memleketleri hariciye nazırları Oslo şehrinde toplanarak, dünyanın politik vaziyetlerini tetkik etmişler, ve bu buhranlı günlerde Avrupanın siyasi duruşundan uzakta kalmak hususunda da bazı kararlar ittihaz etmişler.

Umumi harp neticelerinden sonra, birisi ortaya çıksaydı da: "Bu harp sonunda kim muzaffer oldu," diye bir soru sorarsaydı, biz hiç tereddüt etmeden İsveç, Norveç devletleri derdik.

Hele bugün o kanlı halleden yirmi sene sonra bu kanaatlerimiz tamamen kuvvet bulmuştur. İsveçli taniyanlar anlatırlar. Halktaki ahlak seviyesi o kadar yüksektir ki, tramvaylarda bileti yoktur. Herkes parasını kutulara kendi atar.

Hapishaneler bombostur, şu kadar zamanda ancak iki kişi hapishaneye girilmiştir. O da öyle hırsızlık filân gibi şeylerden değil, de, asabilmekten ve adam tokatlamaktan filân...

Şimal memleketleri bilhassa umumi harpte kendilerini sanayie vererek deşetli zengin olmuşlar ve umumi harpten sonra da buhranı en az hissetmişlerdir. Öteye de, mağluba da zahire, cephanesatmakta zenginleşmişlerdir.

Bilhassa İsveçte ferdin hayatı yüzde yüz bir nizam altına alınmıştır. Doğan bir çocuk, hangi mesleğe sülük edecekse, o meslekte kaç sene sonra ne derece yükseleceği evvelden malumdur. Halk talih meşhulati içinde yüzmez. Ne yapacağını, istikbalini nasıl temin edeceğini önceden hesaplamıştır. Oradaki sosyalist hareketlerin ayağına merkezi Avrupa devletlerinin kapitalist liderleri bile su dökemez.

Şimal memleketlerinin bu yolda inkişaf etmelerinin, başlıca sebeplerinden bir tanesi de coğrafi vaziyetlerinin iyiliğidir. Dünyanın bir kenarına çekilmişler. Herkesten uzak, bütün dertlere seyirci, büyük taarruzlardan masun, kendi kendilerine yaşamaktadırlar. Meselâ İsveç, yüz bu kadar senedenberi harp görmemiştir. Açlık, sefalet ızdırıp nedir bilmez.

Tabii ki, bu kadar zaman istirahat içinde yaşayan ve sırasına göre diğer milletlerin dövüşüp birbirlerini kırmalarını istemeyen eden milletlerde de, refah olmaktadır.

Bu sefer aynı tecrübeyi tatbik etmek istiyorlar. Osloda toplanarak, müstakbel bir karışıklıkta muzaffer olmanın yolunu arıyorlar.

Şimdi deniliyor ki, "müstakbel bir harpte galip te, mağlup kadar yıkılacaktır. Bunu müstakbel harplar için tecrübe ile lüzum yok. Geçen 1914 harbi bile bunu göstermedi mi? İşte karşımızda sıra sıra galipier yer almış duruyorlar, işte Puvankarenin, Klemansonun Fransası, umumi harpte galip geleceğine mağlup oluydu, bugünden daha aciz olmazdı, ve işte Almanya... Türkiye...

Harp bir felâkettir, bu mutlak. Olan için de bugün buna kimse cesaret edemiyor. Fakat bu korkaklıklar yüzünden de emri vakiler alabildiğine yürüyor. Oslodaki hariciye nazırlarının toplantısı dünyaya misal olmalıdır. Bugünkü karışık duruma hukuku düvel kaidelerini tekrar ayağa kaldırmak, emniyeti mefhumunu milletlerin ruhuna sokmak için yeni tedbirlere lüzum vardır.

Acaba yeni bir hayal, yeni bir buluş, beşeriyeti arkasından sürükleyemez mi? Ve dünyada Cemiyeti Akvamın iflasından sonra, harpten kurtulmanın çaresi kalınması mıdır? Veremi tedavi eden mikropu bulup mikroskopun altına getiren, radyoyu keşfeden insan zekâsı acaba, harbi tehdit için bir çare niçin bulamıyor?

Fert dağda, bayırda eşkiya taarruzundan masun olmak için nasıl müselağ geçerse, milletler de tipki, "asayiş ve emniyeti, mukabil silâhlanmada, yani asayişsizlikte buluyorlar. Ve hâlâ görüyorlar ki ölmesini bilmeyen milletler yaşayamıyor.

DOST BİR MİLLETİ ZİYARET

Kahirede Hariciye Vekilimize muhabbetli tezahürat yapılıyor

Başvekil halkın hislerine samimî bir dille tercüman oldu

Hariciye Vekilimizi kabul edecekleri bildirilen Majeste Birinci Faruk ve refikaları Hazretleri

Atina, 8 (A.A.) — Atina şansı bildiriyor: Türkiye Hariciye Vekili Tefvik Rüştü Aras dün buraya gelerek saraya gitmiş ve defteri mehsusu imza etmiştir. Tefvik Rüştü Aras Başvekil Metaksasla da görüşükten sonra akşamleyin Kahireye gitmek üzere buradan ayrılmıştır. Uğurlama merasiminde Başvekil Metaksas Atinada bulunan Yugoslav ve Romen büyük elçileri hazır bulunmuşlardır. Tefvik Rüştü Aras yolcu olmadan evvel gazetecilere şu beyanatta bulunmuştur:

Kahireye giderken aziz dostum Başvekil Metaksası ziyaret etmek fırsatını bulduğumdan dolayı çok bahattım.

Mısır Başvekilinin beyanatu

Kahire, 8 (A.A.) — Buraya gelmekte olan Türkiye Hariciye Vekili Tefvik Rüştü Arası karşılamak için Başvekil Mahmut Paşa şöyle bir beyan-

name neşretmiştir: Türkiye dostluğunu onu candan seven Mısır getiren Türkiye Hariciye Vekili Tefvik Rüştü Arası karşılamaya bütün Mısır halkını ve güçlerini davet ederim.

Hariciye Vekili Kral tarafından kabul edilecek

Kahire, 8 (A.A.) — Türkiye Hariciye Vekili Tefvik Rüştü Arasın Kahireye ziyareti münasebetle, gazeteler Türkiye hakkında meveddetkârane yazılar neşretmekte, son senelerdeki Türkiye - Mısır münasebet ve ticaretindeki inkişafı ehemmiyetle kaydeylemektedirler.

Türkiye Hariciye Vekili Abidin sarayında Kral birinci Faruk tarafından da kabul edilecek ve yemeğe alkonulacaktır.

Avusturyalılar yarın beklenen reylerini verecekler

Avusturya şehirleri görülmemiş bir bayram manzarası arz ediyor

Viyana 8 — Avusturyanın her tarafında Pazar günü yapılacak olan pilebisit hazırlıkları ikmal edilmiş gibidir. Bütün Avusturya şehirlerinde resmi ve hususî binalar donanmıştır. "İmparatorluk günü" dolayısıyla caddeler her yerde insan almamaktadır. Kazinolar, umumî yerler dolup boşalmaktadır. Her tarafta umumî bir bayram manzarası vardır. Gazeteler, büyük manşetler ve dolgun sahifelerle halkın sevincine tercüman olmaktadır.

Hitlerin tekrar Viyanaya geleceği haberi ortalıkta çalkanmaktadır. Bir çok yerlerde hatipler için kürsüler yapılmıştır. Caddelerden bayrak direklerinden ve girlandlardan geçilmemektedir.

Pazar günü sabahleyin saat sekizden itibaren on sekizden yukarı kadın erkek herkes rey hakkını kullanmağa başlayacaktır. İlk neticelerin öğleye doğru belli olacağına şüphesiz yoktur.

FİKRA:

Fıstıkla mücadele

— Çat... Çat...

— Çıtır... Çıtır...

Onlar bir yandan böyle patırdı ede dursunlar. Diğer tarafta alı alına moru moruna sahnede oynayan artist nefesini tüketiyor. Ve oraya daha çok bir eserin oynanışını görmek için gelmiş olanlar sirleniyorlar.

Fıstık, kabak çekirdeği, kavrulmuş fındık yiyeceklerdeki izanı da galiba kaldırıyor ki onlar gene aldırıyorlar ve:

— Çat... Çat...

— Çıtır, çıtır devam edip gidiyor.

Ne tuhaf anlayışlarımız, ne tuhaf âdetlerimiz vardır.

Sanarız ki pillâvin fasulye ile yendiği, paçanın sirkesez pişirilmesinden lezzet alınmadığı gibi sinemada, tiyatrodaki fındık, fıstık, kabak çekirdeği yememek ehemmiyetli bir cihet eksik kalacaktır.

Dün akşam Yoksullar Kurumu menfaatine verilen müsamereli seyrederken aklıma geldi:

Tiyatro, sinema gibi toplu eğlencelerin inkişafını istiyor ve bundan memleket hesabına bazı menfaatler umuyorsak işe fındık, fıstık ve kabak çekirdeğinden başlamak lazım gelecektir.

Çünkü bunlardan mütevellit çıtırdılar, pıtırıldılar böyle devam ettikçe ne halkta seyretme zevki, ne de artistte oynama hevesi kalır.

Tren seyrüseferleri bu yıl ancak 7 Nisanda intizama girebildi

Trenler gidip gelişlerinde bu seneki kadar arızaya uğramamışlardı

Bu sene karların çok fazla yağması ve şiddetli tipler Demiryolu seyrüseferlerini de epeyce arızaya uğratmıştır. Geçen sene kışın yalnız bir tren bir defa 20 saat kadar geç kalmış ve bundan başka hiç bir arıza olmamıştı. Halbuki bu kış havalarda yıllardanberi görülmemiş olan fevkalâdeliği yüzünden bu arızalar sık sık tekrâr etmiştir. Meselâ: Karabiyik - Kars arası 9-10 Şubat gecesi ve Kars - Leninkan arası 11 Şubatta kapanmıştır. Kars - Leninkan arası bir, Karabiyik - Sarıkamış arası iki ve Sarıkamış - Kars arası da üç günde ancak açılabilmiştir.

Hat 19 Şubatda tekrar kapanmış, 22 Şubatada kadar iki buçuk gün seyrüsefer yapılamamıştır.

23 Şubatda Sarıkamış - Provaaltı ve Erzurum - Hasankale arası bir gün kapalı kalmıştır.

25-26 Şubatla hat tekrar kapanmıştır. Bu kapanışta Erzurum - Hasankale arası ertesi gün, Sarıkamış - Hudut arası da 27 Şubatda açılmıştır.

27 Şubatda Erzurum - Hasankale ve o gece Sarıkamış - Selim köyü aras tekrar kapanmıştır. Sarıkamış - Selim arası ertesi gün açılabilmiş ise de Sivrişli - Hasankale ve Celâliye - Sarıkamış arası 2 Martta; Hasankale - Hızırlyoç, Karaargan - Celâliye 4 Martta; Hızırlyoç - Karaargan, Erzurum - Sivrişli arası da ancak 5 Martta açılabilmiştir.

(Altıncı 2 üncüde)

1938 Erzurum Tavla Şampiyonu hediyesini aldı

Salim Haşiloğlu'na "Şampiyonluk," ünvanı için müsabaka teklif edenler oluyor

Bir aydan beri devam emiş olan tavla müsabakamız geçen hafta Pazar günü sona ermiş ve Salim Haşiloğlu 31 müsabak arasında muvaffakiyet kazanarak "1938 Erzurum tavla şampiyonu," ünvanı ile beraber gaçtemiz tarafından verilmesi vaat edilen kıymetli saata hak kazanmıştır.

Evvelki akşam Doğu sinemasında yoksullar kurumu menfaatına verilen müsamerede Salim Haşiloğlu yazı işleri müdürümüz Bahadır Dülger tarafından halka takdim edilmiş ve tebrik ederek saati kendisine verilmiştir. Salim Haşiloğlu neticeden memnun olduğuna arkadaşımıza söylemiş ve tebriklere teşekkür etmiştir.

Bir çok tavlacılar "şampiyonluk" ünvanı için Salim Haşiloğlu ile müsabaka yapmak teklifinde bulunmuş iseler de Salim bu tekliflerden hiç birine henüz müsbet veya menfi bir cevap vermemiştir.

Balkan Antantı Ekonomi Konseyi açıldı

Açılış nutkunu Hariciye Vekâleti Vekili Şükrü Saracoğlu söyledi

İstanbul, 8 (A.A.) — Balkan Antantı devletlerinin ekonomi konseyi dün saat

18 de İstanbulda birinci içtimamı aksettmiştir. Açılışta Türkiye Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlu bir nutuk irad ederek müsafirlere Türkiye Cumhuriyeti hükümeti namına hoş geldiniz demiş ve konseyin 6 ncı olarak böyle açıldığını görmekten duyduğu ifiharı anlatarak konseye faydalı başarılar temennisinde bulunmuştur.

Şükrü Saracoğlu

Balkan matbuat toplantısı

İstanbul, 8 (A.A.) — Balkan Antantı devletlerinin ikinci matbuat toplantısı dün saat 16 da İstanbulda büyük bir salonda yapılmıştır.

İKİ EVLİLİĞİN KÖTÜLÜKLERİ

Karısının üstüne karı alan sinirli bir genç üç kişiyi ağırca yaraladı

Nihayet Müddeiumumiliğe teslim oldu, yuvası da, hayatı da mahvoldu, gitti

İğdir (Husuli) — İğdirin Başköy nahiyeye merkezinde, iki evlilik yüzünden yapılan ve üç kişinin ağır surette yaralanmaları ile neticelenen bir cinayet olmuştur. Vak'a şundan ibarettir:

Esasen, Nergis isiminde bir kadını evli olup ve bu kadından da bir çocuğu bulunan ve yirmi beş yirmi altı yaşlarında olan Rahim oğlu Mehmed, iki kocadan dul kalmış olan başka bir kadını da gayri resmi surette evlenmiştir. Bu ikinci evlenmeye, birinci karısı Nergis ile Nergis'in erkek kardeşi razi omladıkları gibi, ikinci karının befallerinde getirdiği 14-15 yaşlarındaki oğlu da memnun değilmiş ve bu yüzden evde sık sık kavgalar olur, ge-

çimsizliğin önu bir türlü alınamazmış.

14/15 mart gecesi mutat bir kavgâ faslına müteakip herkes yatağına girerek uyuyor. Bir kaç saat sonra bütün ev derin bir uyku sessizliği içinde iken, yatağın dan fırlayan Mehmet; eline geçirdiği bir taşçı keseri ile kadınların üstüne atılıyor ve keserle kafa göz demeden habire vuruyor. Bu sırada başından bir kaç kuvvetli darbe yiyen ikinci kadının çocuğu da kadınlarla birlikte baygın bir kılıç halinde yerlere serildiklerinden, Mehmet, hepsinin ölmüş olduğuna kanaat getirerek, evden yanına bir parça almak alarak gecenin karanlıklarında kayboluyor.

"Akin,, nasıl oynandı?"

Oldukça iyi bir gece geçirildi. Gidenler daha ziyade Yoksullar Kurumuna yardım etmiş olmalarına memnun oldular

Evvelki akşam Halkevi gösterit kolu tarafından Yoksullar Kurumu menfaatine Doğu sinemasında güzel bir müsamereye verilmiştir.

Müsamerede Vali Haşım İşcan ve refikaları Belediye reisi Şevket Arı ve refikaları ile bir çok memur ve halk hazır bulunmuş.

Müsamereye belediye bandosunun çaldığı İstiklâl marşile başlanmış ve Akin piyesi oynanmıştır.

Dekorları ve mizansen itibarıyla vasat derecede olan Akin piyesinde Akseuvar ve bilhassa makyajlardaki eksikliği göze çarpıyordu. Bununla beraber artistler omuzlarını yüklenen vazifeyi başarmağa gayret ettiler.

İstemi han rolünde muallim İzzet Emek muvaffak oluyordu. Rolünü iyi ezberlemişti. Lisanına hâkim idi ve düzgün konuşuyordu.

Suna rolünde Halkiye Yalçın fena değildi. Demir rolünde Esat Yalçın iyi idi. İmkânsızlık ve vasatasızlıkla her zaman mazur gösterilebilecek teknik hatırlar haricinde hakkile söylemek lâzım gelirse manzum olarak yazılmış olan bu piyesin mısraları ve kafiyeleri sanki bir mecburiyet varmış gibi dinleyicilere hissettiriliyordu. Bu oynanışa bir sun'ilik ve bir canlılık veriyor. Önüne daima geçilebilecek olan bu eksikliği piyesin acele hazırlanmış olması mazur gösterebiliriz.

Akin piyesinin temsilinden sonra gazetemizin açtığı tavla şampiyonluğu müsabakasını kazanmış olan Salim Haşiloğlu yazı işleri müdürümüz tarafından

halka takdim edilmiş ve vadettiğimiz saat kendisine orada verilmiştir.

Bundan sonra bandonun çaldığı bir hava ile iki talebe tarafından "Bayburt barları,, diye bar, zeybek, tango karışığı bir oyun oynanmıştır.

Bu oyunu oynayanlar hususi bir kıyafetleri olmadıkları gibi sahneye çamurlu papuç ve çamurlu pantolonlarla de çıkmışlardı. Halka umumi bir mahalde görülmek mecburiyetinde olanlar kendileri için olmasa bile karşılıklarına çıktıkları seyirciler için olsun temiz ve tertipli bulunmak mecburiyetindedirler. Bu en basit bir hürmetin icabıdır.

Diğer taraftan yerli oyunların çerçevesi içinde kalınmağa gayret edilerek ortaya çıkarılmış olan bu dejenerasyon tipinde halkın önüne çıkarılma değerinde bir hususiyet te yoktu. Sahneye bir Erzurum barı veya hakiki bir Bayburt barı konmuş olsaydı herkesi daha ziyade memnun edecek ve seyircilerine zevk verilecekti.

Barlar bittikten sonra bir perdellik "Bir Cesaret Rekoru,, komedisi oynanmıştır. Burada dışçı çirağı rolünde Esat Yalçın oldukça muvaffak oldu. İmam Efendi rolünde Teyfik bir parça ağırdu. Kürt müşteri rolünde Salâhattin Ünlü fena değildi. Burada ihtiyar kadın rolüne çıkmış olan İzzet Emek muvaffak oluyordu.

Müsamereye geç vakit son verildi. Gelenler oldukça iyi bir gece geçirmiş ve daha çok yoksullar kurumuna iyi bir yardımda bulunmuş oldular.

Hayvan pazarından başka yerde hayvan satanlar

Bu işin yasak olduğunu bilmeyen köylüler iğfalâta kapılmamalıdır

Hayvan pazarının haricinde hayvan alım satımı yasak olduğu halde bu yasağa riayet etmeyenler oluyor. Yahud da bazı köylülerimiz bunu bilmeyerek hilekâr caubazların iğfalâta kapılıyorlar.

Belediye kolcuları tarafından tutulan bu gibi adamlardan ihtisab resmî ceza olarak iki kâth tahsil ediliyor; görülmeyenlerde vergi kaçaklığı, daha şüphesiz bir hırsızlık yapıyor oluyorlar.

Kanunun tayin ettiği vergi ve resimler hepimizin menfaati için konulmuşken bunlara riayet etmemek memleketine ve milletine hiyanet olur. Bunun için hayvan sahiplerinin satacağı hayvanlarını her halde hayvan pazarında ve memur mahsusları huzurunda satmalarını tavsiye ederiz. Böyle yaparlarsa her zaman kendileri kârlı çıkarlar.

Karısının üstüne karı alan sinirli bir genç

(Üst tarafı 1 incede)

Ertesi gün vak'a mahalline giden Cumhuriyet Müddetumumisi Celâl Varol, İlçe Jandarma komutanı ve hükümet tabibi, iki kadının ve çocuğun, başlarından ağır surette yaralı olduklarını görerek bir taraftan adli takibata ve diğer yandan müctemim araştırmasına başlanıyor.

Sıçrı Mehmed, vak'adan iki gün sonra İğdır C. Müddetumumisine gelerek teslim olmuş ve suçunu itiraf etmiştir. Mehmed'in ifadesine göre: Kavga neticesinde kadınların kendisini öldüreceklerinden korkmuş ve bunu önlemek için böyle bir suç işlemek mecburiyetinde kalmıştır. Kendisi, çocuğa vuracak değildi, kavga esnasında kendisi ile kadınların arasına girdiği için, keser kazara onun da kafasına isabet etmiştir.

Köyünde çok sinirli bir adam olarak tanınan suçlu Mehmed halen İğdır hapshanesinde mevkuttur.

Bugece nöbetçi eczane "VATAN,, eczanesidir

Hasankaleye istedikleri zaman ve fazla ücretle dahil vesait bulamayan yolcular bu hattan azami istifade etmektedirler, ki buda gelip gitmekte olan yüzlerce yolcudan anlaşılacaktır.

Bu hat için son üç sene zarfında yapılmış olan masrafları ve bunun gerek hükümete ve gerek halka temin etmekte bulunduğu faideleri ayrıca yazacağız.

Grafik karşısında bir müsahabe

Bir pamuk çiftçisi diyor: "Desene ki kooperatif olmasa batacaktık,,

Yazan: FUAD ARSLI

İğdırda resmî ve hususi müessesaların büroları içinde, tertip, temizlik ve güzellik bakımından, Pamuk Kooperatifleri bürolarını başta göstermek yerinde bir hakinaslık olur. Ve köylü, kendi emeği ile kurduğu, bu arı kovana gibi işleyen yuvaları haklı bir gururla seyretmektedir.

Marketing odaında iki ortak konuşuyoruz. 203 Mahmud Demirel ve 360 ben.. Duvarı, içinde bulunduğu pamuk satış sezonunun dünyanın muhtelif borsalarındaki fiyat temevvüçlerini gösterir bir grafik var. Mahmudun gözü hep onda;

— Resim mi? ..
— Değil.
— Harita mı?
— Yine değil..
— O halde şu renk çizgilerin inip kalktığı kağıt? ..

Arkadaşımın içindeki mücadeleyi, onun düşünüp düşünüp dalan gözlerinden okudum ve:

— Gel dedim, beraber bakalım: İşte, dört ay evvel yirmi altı kuruşta başlayıp ine çıkan bu gün otuz kuruş üzerinde kullanan şu koyu kırmızı rengindeki çizgi Amerikan (Midling) pamuğudur. Otuzbeş rakamı üstünde duran şu yeşil çizgi; İngilizlerin büyük emekler harcayarak yüksek bir kaliteye çıkardıkları Mısır (Ashmoni) ve otuz sekiz kuruştaki sarı çizgi, yine Mısır (Sakallaris) pamuğunun dünya borsalarındaki bugünkü satış fiyatını gösterir.

Pamuk bahsi, pamuk fiyatı, İğdırın bu kırsal genç çiftçisini ta yürekten ilgilendirmiştir. Grafikin içine girecek gibi sokuldu, en yukarıda kırk iki kuruş üzerinde duran kırmızı çizgili göstererek:

— Bu?, Bu yukarıdaki çizgi hangi devletin? dedi.

— O, Türkiye'nin.. Bizim Akala pamuğumuzun İzmir borsasındaki fiyatı. Hayretle:

— Brak canım.. Dedi. Bizim pamuklarımız Amerikan mallarından yüksek mi ki..

— Tabii değil mi ya.. Devletin müstahsil koruyan eli memleketin dört bucağına uzandığı nisbette, mallarımız böyle kıymetlenir işte. Eğer bu gün harıl harıl işleyen ve yarın yenileri işleyecek olan bez fabrikalarımız olmasa idi, mecburen ecnebi pazarlarına götürceğimiz pamuğu bu düşük fiatlar karşısında düşün ki kaçsa sata bilecektir. Halbuki şimdi, sen de görürsün ki kırmızı çizgi bütün ötekilerin üstündedir.

—Evet, Allah Devletten razı olsun. Şimdi grafikin sol alt köşesindeki renkli sütunları tetkik ediyoruz: Mahmud, yanyana duran sütunların neden

bazısının uzun ve bazısının kısa olduğunu öğrenmek istemişdi.

— Bu, dedim: geçen yıl fiyatları ile bu yıl kıymetleri arasındaki farkı gösterir. Meselâ: Yine şu kırmızı sütunları ele alalım, yani bizim Akala pamuğumuzun İzmir borsasındaki durumunu.. Bak, geçen yılın sütunu, içinde bulunduğu yılın gösterenden ne de ise bir misli uzundur. (Akala 1) 937 yılının ilk ayında 40,47 kuruş iken, 938 in aynı ayında 25,42 ye inmiştir. Bu işin yalnız bizde değil ha... İşte Bremen borsası ve işte Newyork ve Liverpool borsaları. Görürsünüza, geçen yılı nazaran bütün dünya piyasalarında aşağı vakan yüzde 40-45 düşüklük var.

Uzun Mahmudun (O, İğdırda bu isimle tanınır) ağzından onun bir yazma fırladı:

— Desene ki kooperatifler olmasa batacaktık bu yıl.. dedi.

Ve yakın maziyi, kooperatiflerin kuruluşu ve işleyişleri günlerdeki mücadele merhalelerinin, menfaat çarpışmalarının muhtasar tarihçesini bir çözümlü ile ve gittikçe sertleşen şen tonla anlatarak, yumruklarını sıkı ve bağırır gibi söylendi:

— Bu vaziyette sanki kaçsa alacaklardı pamuğu? ..

— Kimmiş bu pamuk alıcısı? evvel mi dinlemeden habire bağırıyordu? ..

— Gidip onların yakasından tutarak sormalı, "arkadaş bu gün kaçsa alabilirsin pamuğu?" demeli.

— Kimin yakasına yapıyorsun?

— Kimin olacak, kooperatiflerin kurulmasını istemeyenlerin.. Bak, satış mevsimi yarıyı geçtiği halde, kooperatifler istifi bile bozmuyor. Onlar olarlardı, ellerindeki malın sıkıntısından kurtulmak için, daha Kanunu safi ayında, alıcı karşısında boğazlaşmış, kıymetleri bir az daha düşürmüş olacaktı ve sonrada bize;

— Ne yapalım.. Diyeceklerdi, belirlentimiz böyledi. Senin malını ancak bu kadar kuruşa alabiliriz. Hesabına gelirse sat..

— Şu kadar kuruş, dediğin ne olabilirdi meselâ?

— Ne olacak.. Hiç... Onlar, pamuğun kilosunu Moskovada iki liraya sattıkları devirde, bize verdikleri para için başına çok çok eli kuruştu. Bu gün ise o fiyatların dörtte biri bile yoktur. Şu halde mahlumumuzun (taranmış pamuk) kilosunu kim bilir onbeşe mi yirmiye mi isteyeceklerdi ne.. Üstelik tüccar elinde geçen sene mahsulünden kalma epeyce pamuk var. Eskiyl satmamış olanın, yeniden pamuk alabileceğine ise hiç akla ermez. İşte bunun için "kooperatifler olmasa batacaktık,, dedim.

(Alt tarafı 4 incede)

Tren seyrüseferleri intizama girdi

(Üst tarafı 1 incede)

Hat 8/9 Mart gecesi tekrar kapanmış ve Kars - Leninakan arası 11 Martta açılmış ise de o gün fazla miktarda yağan kardan tekrar kapanmıştır. Bu sefer ki kapanışta Erzurum - Sarıkamış arası 17 Martta açılmış; fakat 18 Martta tekrar kapanmıştır.

Bütün istasyonlardaki tamaratı müteadiye amelesinden başka lüzumu anında dışarıdan da tutulan yardımcı ameleler vasıtasıyla hattın her kısmında büyük emek ve gayretler sarfedilmek suretiyle Erzurum - Danişment, Horasan - Kars arası 23 Martta ve Kars ile hudut arası da 24 Martta açtırılmıştır.

29/30 Mart gecesi yağın kar Sarıkamış - Hızırlyas arasını kapatmış ve Sarıkamış - Provalı, Celâliye - Hızırlyas arası 31 Martta ve Celâliye - provalı arası da 1 Nisanda açtırılmış ise de o gün fasılasız ve devamlı bir surette yağan kardan ve lipiden bütün hatboyunca 3 Nisan saat 12 ye kadar devam ettiği için hattın açtırılması imkânsız görülmüş ve tipli dindikten sonra yine

bütün hatboyunca faaliyete geçerek Sarıkamış - Kars ve Danişment - Hızırlyas arası 5 Nisanda uc hattın mütebaki kısımları da 6 Nisanda temamlile kardan tathir edilmiş ve 7 Nisandan itibaren seyrü sefere başlamıştır

Yukarıda günü gününe tesbit olunan ve vaziyete bakılınca bu seneki kışın şiddeti ve seyrü seferin tanzimi hususunda işletme müdürlüğüne iftihar edilen müskülât derhal anlaşılır.

Demiryollarının eski vaziyetini görmemiş olanlar, belki bugünkü halini beğenemezler. Fakat hakikatını söylemek lâzım gelirse gerek dar hatta ve gerekse geniş hatta eskisine nisbette çok fark vardır. Evvelisine hadar kışın bu hatta seyrüsefer temamlile tatil edilir ve yolların açılması beklenirdi. Üç senedenberi ise bu hatta oldukça para sarfedilmek ve ücret tarifelerinde de azami tenzilât yapılmak suretiyle hükümet halk lehine büyük fedakarlıklar yapmakta ve bu hatta yaz ve kış daima açık bulundurmaktadır.

Kış buradan Sarıkamışa ve hatta

Tefrika:28

Yazan: Bahadır Dülger

Bir gün bana sizden bahsettiler. Unutmağa çalıştım, unuttuğum sizden... Selmanın bilmem nereden kulağına gelmiş: bir ecnebi kadını çok meşgulmuşsunuz.. Bu haber bende hiç bir tesir bırakmadı. Korku ile okuduğum mektubunuza tekrar elime aldım. O da sanki sıhrini kaybetmişti. Eski gibi beni kıvrandırmadı ve o akşam sizi ilk defa korkmadan ve üzülmeden düşünebildim..

Bundan sonra artık benim için bir şey kalmamıştı.. Boşluk, manasızlık yeknesaklık.. Omuzumda ağır bir yük taşıyıcı idim. Tesadüfen ayağıma takılmış büyük bir papuç gibi hayatımı sürükleyordum.. Bir şey aramıyordum artık.. Bir şey bulamayacağım da muhakkaktı.. Yalnız bir hayal gibi uzak günleri hatırlıyordum. Onlarla sanki bana bilmedığım bir âlemin kapısı açılmış ve kapanmıştı. Onları tekrar bulmak ihtimali

ve kudreti artık benim için mevcud değildi. Bunu düşünerek hayata gözlerimi bütün kapamağa kararlaştırdım.

Hiç bir güzellik bulmadığım bu dünyada yaşamak niye?... Sıkıntılı günlerin tevalisinden ne bekleyebilirdim? Yaşayanlar benden daha çok ne bulacaklardır.. Ve yaşadıklarımı gördüklerim ne bulmuşlardır. Bile bile, istiyey istiyey ölüyorum.. Bu kararımı bir heyecana, bir müvazenesizliğe hamletmenizi istemem..

Bu satırları size kendimi affettirmek için yazdım. Hareketlerinizden üzüntüye düştüğünüzü anlıyordum. Sizi üzmem hakkım değildi. Bu mektubum işte o haksızlığımın kefaretidir.

Benim için bir zaman hayatı güzel leştiren fakat benliğimi hırpalayan bir ümit idiniz.. Bugün artık uzak bir hatıra renkli bir hayal, hakikatte yaşamayan bir varlıksınız..

Sizi hayatla baş başa bırakıyorum.. Bir parçacık olsun bana bağlandınızda sizi yalnız bıraktığım için beni affedin.. Bunda ben kusurlu değildim..

Lâmla,
Ortalık iyice kararıştı. Mektuptan başımı kaldırdım. Ayşe ile göz göze geldik. Dışarda yağmur hâlâ iri damlalar halinde terasaya düşüyordu. Ve bulutlar hâlâ tepelerin üzerinden aşağılara doğru koşuyordu. Ayşe bir köşeye dalmış konuşmadan duruyordu. Sonra başını ağır ağır bana çevirdi. Birer alev gibi yanar siyah gözlerinin yüzümde dolıştığını hissettim:

— Zavallı Lâmia dedi.. Hayatı ne kadar kötü görmüş.. Ve ne kadar mücadele.. Hem de beyhüde yere değil mi Refik Bey..

— Evet dedim.. Ne vardı benden korkacak.. Bu kadar gurur ve bu kadar çekingenlik neydi? Ben halbuki onu bana yaklaştırabilmek için elimden geleni yaptım. Tek kelimeyle cevap verseydi bana.. Hatta bir gün sizin bana söylediğiniz o macera olmasaydı ben belki bir parça daha cür'etkâr olurdu.. Ve kim bilir o zaman..

Şimdi ne tuhaf hislerin zebunu idim. Kendimi kabahatli buluyordum. Lüzumu kadar Lâmiyla alakadar olmamış bulunmak benim için bir suç muydu?

Lâmiayı sevmiş miydim?... Hayır..

Fakat onun için büyük bir sevgiye tebedül etmesi daima kabil olabilecek hislerle mütehasstım.

— Ayşe diye sordum. Beni hâlâ kabahatli buluyor musunuz?

— Hayır Refik Bey. Lâmia'nın mektubu her şeyi izah ediyor.. Ben bana yazılan satırlara dayanarak sizi itham etmişim. Fakat şimdi o fikrde değilim..

— Halbuki Ayşe.. Şimdi ben kendimi ağır bir töhmet altında hissediyorum. anediyorum ki bir parça daha enerjili hareket edebilseydim Lâmia bugün yaşardı.

— Bunlar artık uzak ihtimaller Refik Bey.. Onları düşünmemek mecburiyetindedeyiz..

— Ne kadar sert düşüncüyorsunuz Ayşe..

— Sizin için Refik Bey böyle düşünmek lâzım.. Yoksa..

— Evet.. Yoksa?

— Bu ölümin ağır bir viedan azabı mahiyetini alarak içinizde yerleşmesi ihtimali daima mevcuttur.

— Bu bir ihtimal değil Ayşe.. Bir parça da hakikat..

Hafice sağa doğru döndü. Onun yüzünü şimdi daha yakından ve daha vazih bir şekilde görüyordum. Beni teselli etmek isteyiş acaba samimi miydi? Yoksa bir nezaket vazifesi mi yapıyordu. Anlamıyordum. Yalnız her geçen dakikada

işim daha çok burkuluyordu ve hayallerim daha çok karıştıyordu..

— Siz beni cidden suçsuz mu buluyorsunuz Ayşe? diye sordum.

— Bunu niçin öğrenmek istiyorsunuz?

— Bu beni teselli edebilecek yegane çaredir? Bu macera da sizinle ve viedanımın baş başa kaldım. Sizin hükümle rinizin bence kıymetleri çok büyük..

— Kim olsaydı Refik Bey sizden başka türlü hareket edemezdi.. Lâmia ölümlünün günahını kendisiyle beraber götürmüştü.

II

İnsanları birbirlerine en çok yaklaşıtıran müşterek sırlardır. Lâmia'nın anı ölümlü Ayşeyle aramda evvelâ derin ve samimi bir arkadaşlık yarattı. Onun varlığında ızdıraplarını teskin eden bir sığınak buluyordum. Bana bir erkek arkadaş gibi yakın oluyordu. En ince düşüncelerimi ona açmaktan çekinmiyordum. Gün geçtikçe bu münasebet benim için arka geçiyordu. müşkül bir ihtiyaç halini aldılar.. Ve anladım ki bir gün onu gönlümden çıkarmak bilecek ve unutulacak benim için evrenin muhaldir.

— Seni ölesiye seviyorum Ayşe..

— İnanayım mı Refik?

— İnanmanı isterdim.

(Arkası var)

EN SON HABERLER

Japonlar 8 ayda üç yüz bin zayıf vermişler

Avusturyalılar yarın beklenen reylerini veriyorlar

(Üst tarafı 1 incede)

Yarıklı Plebisite Almanlar da iştirak edecek

Viyana 7 — Avusturyanın Nazileştirilmesi tedbirleri arasında Avusturya ordusunun Almanlaştırılması da hızla tatbik ediliyor. Avusturya ordusunu teşkil eden kıl'alar Almanyadaki garnizonlara nakledilmekte ve bunların yerine Almanyadan gelen kıl'alar geçmektedir. Avusturya kıl'alarının Alman ordusu içinde erimesi ve aynı t'atim ve teşkilât altına alınması Avusturyanın Almanlığına en mühim unsur telâkki edilmektedir.

Fakat alınan tedbirler buna muhassur değildir. Neşredilen bir emirnameye göre 10 Nisan plebisitine Avusturyada bulunan Almanlar da iştirak edeceklerse de bunlar Avusturyalılara mahsus olan formülü değil, Almanyada yapılacak plebisit formülünü kullanacaktır. Rey pusulaları Almanyadan gelmiş olanlar için başka olacak ve bu reyler ayrıca tasnif edilecektir.

Nihayet Alman Rayşbank memurları arasına giren Avusturya devlet bankası memurları Borsada tantanalı bir şekilde yemin vermişlerdir.

«Sevinç yoluyla kuvvet» teşekkülünün Avusturyadan Almanyaya tertip ettiği seyahat kafilesine birinci olarak 1000 Avusturyalı iştirak etmiştir.

İngilterede hava müdafaası

Bütün İngiliz sahilleri iyice tahkim edilmiş

Londra, 7 (A. A.) — Deyli telgraf gazetecisinin yazılarına göre, İngiltere hükümeti bütün Britanya Adası sahillerini baştan başa tahkim etmiş buralara mühim miktarda hava müdafa topları yerleştirildiği anlaşılmaktadır.

Sadabat Devletleri

Eylül toplantısını Cenevrede yapacaklar

Tahran, 7 (A. A.) — (Hariciye Nezaretinden tebliğ) 1938 yılı Eylül ayında Sadabat köşkünde yapılacak olan toplantının Cenevrede yapılmasına karar verilmiştir.

Kayseride tohum temizleme istasyonunun faaliyeti

Kayseri, [Husuf] — Ziraat Vekâleti tarafından Kayseride kurulan Yonca deneme ve tohum temizleme istasyonu geçen Temmuz ayında çalışmaya başlamış ve şimdiye kadar 35 ton tohum temizlenmiş bu tohumdan 20 tonu geçen Pazartesi günü Almanyaya gönderilmek üzere kırk araba yüklü olarak Cumhuriyet meydanına getirilmiş ve büyük bir törenle trenler vasıtasıyla sevk edilmiştir. Bundan başka odbeş ton kadar da memleket içinde sevk yapılmış ve daha on ton kadar da sipariş almıştır.

Bu ay sonuna kadar yani 9 ay içinde kırk beş ton miktarda temizlenmiş tohum sevk yapılmış olacağına ve beher kilosu 60-70 kuruş bedelle satışına göre, bu yüzden ilk senenin dokuz ayında 30 bin lira temin edilmiş

Son bir çevirmede dört bin kişilik bir Japon kuvveti imha edilmiş

Japonlar harp malzemelerini bırakmamak için tayyare ile kaçırmağa çalışmışlar

Hankeu, 8 (A. A.) — Havas ajansı bildiriyor: Çinliler Ninkin - Niyançin demiryolu üzerinde Japonların kuvvetli bir kitasını yararak münakalâtlarını kesmişlerdir. Bir taraftan da taarruzlarına devam etmektedirler.

Hankeu, 8 (A. A.) — Resmî Çin tebliği: Şinkog cephesinde Çin kuvvetleri Tuvanik şehri de geri almışlardır. Yapılan muharebelerde 2500 kişilik bir Japon kıtası tamamen imha edilmiştir. Çinlilerin muhasarası altına geçen 800 kişilik bir kuvvetin de imha edilmesi beklenmektedir. Çinliler hayli miktarda asker esirle zırhlı otomobil, top, 2 tank ve külliye miktarda harp malzemesi ele geçirmişlerdir.

Çinliler 3000 esir almışlar

Hankeu, 7 (A. A.) — (Çin tebliği) 7 Nisan 1938 ze kadar Şanton civarında devam eden muharebeler Çinliler lehine

de ceryan etmektedir. Tavukşanda şiddetli muharebeler devam etmekte olup Çinlilerin muhasaraya aldıkları Japon kuvvetlerinden 3000 kişi esir edilmiştir. Tutmam cephesinde Çinliler tarafından yapılan bir bombardıman neticesinde 600 Japon askeri öldürüldüğü bildirilmektedir.

Japon zayıfı müdhis

Hankeu, 7 (A. A.) — Talcungun şimalinde muharebe devam etmekte olduğu sırada geri kilitla muvaseleli kesilmiş olan Japonların mühimmat nakli için tayyarelerinin yardımını beklediklerini ve Çinlilerin silâh ve mühimmat yüklü yüz Japon furgonu ele geçirdiklerini, bu nakliye koluna refakat eden yüz Japon askerini esir ettiklerini ve askerî ekipmanların Japonların 8 Temmuz 1937 den 25 Mart 1938 ze kadar olan zayıfını üçyüz binden fazla tahmin ettiklerini bildirmektedir.

Ispanyada şimdi hükümet kuvvetleri taaruza geçti

Barselon, 8 (A. A.) — Havas ajansı hususî muhabiri bildiriyor: Aragon cephesinde bir haftadan beri hazırlıklarda bulunan hükümetçiler bir taaruza geçerek hayli ilerlemişlerdir. Taarruzlarına şiddetle devam etmektedirler.

İngiliz amelsi ve İspanya işleri Londra, 7 (A. A.) — Lord Halifax'ın işçi Partisi ile yaptığı görüşmeler-

de İspanya meselesi de mevzu bahis edilmiştir.

İspanya hükümetlerinin notasına cevap verildi

Paris, 7 (A. A.) — İspanya hükümetlerinin gönderilen nota ahkâmı tetkik edilmiştir. Bu devletler her ne olursa olsun İspanya işlerine müdahale etmemek szında olduklarına karar vermişlerdir.

İhtiyar bir adam gözünü genç bir köre verdi

Henüz ölmüş bir adamın gözleriyle de bir âmanın gözlerini açmışlar

Nevyorktan bildiriliyor: Genç bir adam, bir kaza neticesi olarak kör olmuş İhtiyar bir adam ona gözlerini vermeyi teklif etti. Bu ameliyat Ameriknın yeni Orleans şehrinde büyük bir muvaffakiyetle yapılmıştır. Delikanlı şimdi görüyor.

Frank Şabina adında 20 yaşında bir delikanlı babasının tarlasında çalışmakta idi. Bir sabah atını nallatmak için nabanda gitmiş, ateşten sıyrıyan bir demir parçası gözüne isabet ederek bir gözünü kör etmişti. Delikanlı yeni Orleans'ta bir hastahaneye nakletilmiş ise de yapılan bütün gayretler göze kaybettığı hassayı lade edememişti.

Operatör Thout dış tabakanın yırtılmış olduğunu görmüştü. Bu dış tabaka saat camı gibidir. O kadar nazik ve kıymetlidir ki onu kaybettikten sonra görmeğe imkân yoktur. Aynı hastahane bir gözüne katarat ameliyatı yapmak için gliden 68 yaşında Amos namında bir ihtiyar gözünün ameliyattan sonra iyileşmesini umuyordu. Göz iltihaplanmıştı. Yalnız dış tabakası sağlamdı.

Körle topalın hikâyesinde olduğu gibi Şabinanın da dış tabaka müstesna gözü sağlamdı. Amosun dış tabaka sağlam, fakat gözünün iç tabakaları

iltihapla bitmiş sayılıyordu. Amosa kendisine artık faydası olmayan dış tabakanın Şabinanın gözüne aşılmasını takdirdinde genç kör gözünün de görebileceği söylendi.

Amos düşündü: — Ben ihtiyarım, dedi. Kadınlar artık yüzüne bakmıyorlar. Çalışıyorum. Tek gözüm olursam ne ehemmiyeti var? Sonra nasıl olsa tedavisi kabul olmyan bu gözdeki iltihap ilerleyecek günün birinde göremeyecek.. Halbuki bu zavallı genç bütün hayatınca tek gözülü olmanın ıstı- rabını çekecek..

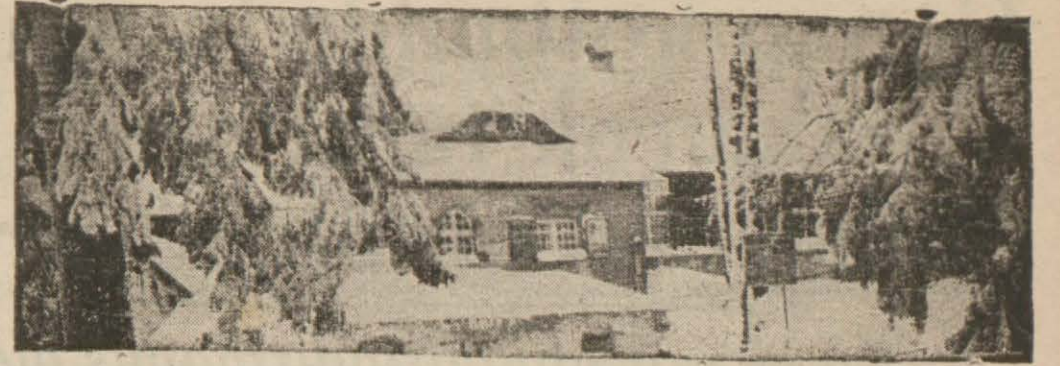
Amos operatör Thout'u buldu. Kendisine teklifini yaptı:

Operatör ameliyatı yapmaktan çekinmedi. Ameliyat muvaffakiyetle neticelendi. Gençin şimdi görmiyen gözü de görüyor.

Tek gözülü kalan Amosa gelince onun sevinci daha az değildi.

— Hayatında bu kadar büyük bir hediye bulunabileceğini hiç hatırıma getirmemişim. Şimdi bir kraldan daha bahtiyarım, diyor.

Sanfransiskodan bildirildiğine göre gözlerini kaybeden papas Andreye henüz ölen bir adamın gözleri aşılmıştır. Papas körlükten kurtulmuştur. Bu hadise hakkında fikirleri sorulan en meşhur Fransız operatörleri buna ihtimal vermediklerini söylemişlerdir.

Siberyada 7 Yıl

Esaret hatıraları

Toplayan: B. D.

Tefrika: 18

Yeni garnizonda bilhassa Avusturyalı ve Alman zabıtlar çoktu. Bunlar oraya Galiçya cephesinden getirilmişlerdi

Gülüyor

Benim bu sözlerimde sanki çok komik noktalar mı vardı? Bunları işiten Gürcü zabıtlı kahkaha ile gülmeğe başladı. O kadar gülüyordu ki gözlerinden yaşlar geliyordu. Bir müddet sonra:

— Bu çok uzak bir ihtimaldir... Bir mucize ancak sizi kurtarabilir. Diyerek yüzüme baktı. Sanki bütün kanım bey nime çıkmıştı. Buna istediği cevabı vermekte gecikmiyeciğim artık:

— Azizim dedim... Siz hiç Türk tarihini okudunuz mu?... Okumadığınız belli... Eğer bu zahmete katılsaydınız bana böyle hitap edebilmek cesaretini kendinizde bulamazdınız. Bizim tarihimiz mucizelerle doludur, ve yine mucizelerle dolmağa hazırdır.

Buna ne denir?

Halbuki ben diye devam ettim... Ben sizin tarihini okudum. Hiç bir kahramanlığa ve hiç bir şecate tesadüf etmedim. Siz bizi kendinize kıyas etmekle aldanıyorsunuz. Vaktile başına bir avuç kahraman toplayan Azerbaycan hâkimi Cevat Hana mukavemet edemiyerek Katerinayı imdada çağırın sizdiriz... Cevat Han Gence kalesine aylarca yarındaki mahdut kuvvetle Rus ordularına mukavemet etti ve nihayet şehit olmakla Gence ve Azerbaycan düştü. Halbuki siz koskoca bir memleketi düşman kuvvetlerine bir silâh bile atmadan teslim ettiniz... O rasi sizin vatanınız değil miydi? Nasıl kıydınız, nasıl içiniz parça parça olmadı. Nasıl hâlâ yaşıyorsunuz... Bizim memleketimize Rus kuvvetlerinin girmesi sizin için bu kadar sevindirici. Bundan size ne? Yoksa kendinizi Rus mu addediyorsunuz?

Şaşırđı

Benim bu hiç ümit etmediği acı larım genç zabıtın sanki başına vurulmuş bir tokmaktı. Çenesini açamadı. Sonra bir şeyler kekelemek istedi. Bir kaç teselli cümlesi aradı. Fakat o kadar şaşırılmış ki, doğru dürüst bir cümle bile yapamadı. İki kelimeyi yanyana getiremedi. Bu ilk şaşkınlık geçince sözlerini teville kalkıştı. Onu da beceremedi. Çünkü söylediklerinin zaten teville tahammülü yoktu. Haritasını topladı. Ajansını aldı ve başını önüne eğerek kıpkırmızı koğuştan çıkıp gitti. O günden sonra bir daha yanımıza gelmedi. Bizi nerede görse uzaklaştı.

Masa başında beraber oturduğumuz Almanlar benim sert sert rusca konuşmadan, zabıtın haritayı göstermesinden ve ajanstan vazih bir şey anlıyamadılar. O gittikten sonra:

— Ne oldu? diye sordular. Vak'ayı anlattım. Onlar da sinirlendiler. Ve çok yerinde muamele ettiğimi söyleyerek beni teskin etmeğe çalıştılar.

Müttefikler

Ben orduda müttefiklerimizle beraber çalışmadım. Bu sebeple onları yakından tanıımıyordum. Böyle olmakla beraber içimde onlara karşı, bir düşmanlık demiyeyim, bir antipati vardı. Bizim işimize karışan ve nihayet bizi de harbe sürükleyen bu adamları hiç sevmiyordum. Bir çok arkadaşlarla bu mevzu etrafında konuşmuştum. Onlar da benim fikrimde idiler. Hele müttefiklerle beraber muharebeye girmiş olan zabıtlar onların büsbütün aleyhinde söylüyor. Hodbinliklerinden ve alâkasızlıklarından bahsediyorlardı. Krasnoyarsk'a geldiğim ilk günler hemen tamamilen bu tesir altında bulunuyordum. Oradaki zabitan gazinosunda gerek Almanlarla, gerek Avusturyalılarla ve gerek Macarlarla temasta bulunmak vaziyetinde kaldım. Bu hal fikirlerimi tamamilen tebdil etti. Dostlukları, dürüstlükleri ve insanlıkları çok yüksek olan bir çok arkadaşlar peyda et-

tim. Bilhassa esaret günlerinde birbiri-rimizi karşılıklı teselli etmek, birbirimize yardım etmek suretile unutulmaz mahrumiyet saatleri yaşadık.

İyileşiyorum

Hastahaneye yatalı oldukça uzun bir zaman olmuştu. Gözlerimdeki ırıza ki sedit bir konjonktivitten başka bir şey değildi. Tamamile şifayap oldu. Ağrılarım dindi ve gözlerim iyileşti. Artık hastahanedeki çıkma zamanımın gelmiş olduğunu hissediyordum. Akabetimi tayin etmek benim için kabul oluyordu. Baki kalım tali nasıl tesadüflere bizi ram edecek.

Bir gün doktor Aleksiyef artık hastahaneden taburcu edileceğimi bildirdi. Fakat nereye gönderileceğinden haberdar olmadığımı da söyledi.

Voenni Gorodok

Martin ikinci günü sabahı Irkutskta kalmaklığımıza karar verildiği ve günlerimi şehrin biraz ilerisinde şimdi üsera gar-nizonu haline getirilmiş olan kuşalar şehrinde Veonni Gorostokda geçireceğimi bildirdi. Getirilen bir kızağa eşyalarım-la beraber bindim ve bir takım cadde-lerden geçerek şehrin dışına çıktık. Hastahane bir aydan fazla bir zamandan-beri yatmış olduğum halde bir defacık olsun şehre çıkarılmamışım. Irkutsk benim için bir hastahane ve bir de istasyonun ibaretti. Bu sefer garnizona girerken onun büyük ve mamur bir şehir olduğunu gördüm. Geniş caddeleri ve bu caddeler üzerinde taştan yapılmış çok muntazam binaları vardı. Hava çok soğuk olduğu için sokaklarda pek nadir insanlara tesadüf ettik. Onlar da kalın gocuklarına bürünmüşler ayaklarında keçe çizmeler acele adımıyla yürüyorlardı. Yıldaki dükkânlardan bazı şeyler almak istediğim halde muhafızlarım buna müsaade etmediler.

— Gideceğin yerde ne istersen var dediler...

Yeni garnizon

İrkutskdan bir parça ileride ve onunla İnokentiyevskaya arasında ve ban-hyö hatı üzerindeki yeni garnizonumuza gittik. Beş altı kilometre marababalık geniş bir saha üzerine kurulmuş müteaddit kuşalardan müteşekkildi. Bu büyük sahanın etrafı yine demir tellerle ve tahta havaçerle çevrilmişti. Burada bilhassa Macar ve Avusturya esirleri pek kesif bir halde idiler. Ancak on kadar Türk zabıtları bunlar arasında sayılmıyacak kadar küçük bir ekaliyet teşkil ediyorlardı.

Bütün bu esirler oraya Galiçya cephesindeki muharebeler neticesinde getirilmişlerdi. Müttefik zabıtlar arasında çok değerli arkadaşlara tesadüf ediyorduk.

(Arkası var)

Çanakkaledede yeni hastane

Çanakkaledede 8 (A. A.) — Bugün yeni yapılmış olan hastane binası merasimle açılmıştır. Burada yapılmakta olan diğer 5 binadan 2 si daha bitmek üzere bulunuyor. Bu beş binaya dahil hükümet konagıda pek yakında bitirilmiş olacaktır.

Trakyada tavukculuk kursu

Edirne 8 (A. A.) — Trakya Ummi Müfettişliği bir tavukculuk kursu da açmak üzere. Bu kursta iyi cins tavuk yetiştirmek ve bu tavuklardan azami derecede istifade etmek yolları öğretilmektedir. Trakya arıcılık kursuda tekrar 80 Ağust sta Edirne'de açılacaktır.

Cenup kutbunda insanın daha çok taraflarını bilmediği bir âlem var

Henüz insanı barındırmamış olan bu kıta jeolojik devirleri canlı bir tarih gibi sinesinde saklamaktadır

Yazan: Dr. ASİM ERAL

Kutup Cənubi mntakasında; şimal kutbunun aksine olarak büyük bir kıta arz vardır. Buna antarktik kıtası veya altıncı kıtalar adı verilir. Cenup Kutbunun iklimi Şimal Kutbundan daha serttir. Kutup istikametinde esen şiddetli rüzgâr ve fırtınalar burada hiç kısılmaz. Milyonlarca senelerdenberi yağın karlarla hudutsuz cümudiyeler hulası gelmiştir. Bunun için bu mntakanın hâkimi, fırtına, soğuk ve sonsuz cümudiyelerdir. Antarktik kıtasının sahilleri ekser yerlerinde 1000-1200 metre irtifanda gayet keskin buz setleriyle çevrilmiştir. Bu sebepten gemilerin sahillerde yanaşması bir çok mahallerde mümkün olamaz. Buz setleri bazı mntakalarda 100 metreye kadar alçaktır. İşte kutup heyetleri Kutbu Cənubi kıtasına gâhibilmek için gemilerinin içinde ve sahil boyunda günlerce mesafe katederek böyle münasip bir mahal bulmak için araştırmalar yaparlar.

Bu mntakada havanın alt ve üst tabakaları çok mütehavvül hareket arz ederler. Bir takım rüzgâr balonları istimalle zühur edecek şiddetli fırtınaların ilk âlâmetleri fark edilir. Kutuplara gelen heyetler evvelâ kutup mntakalarına yakın bir mahaldeki barakalarında üç bir geçirmek mecburiyetindedirler. Esasen buralara gelineye kadar aylar geçmiş ve kış hâvâli olmuş bulunur. Kışın bürdet derecesi tahtesizdir altmıştan fazladır. Bundan başka çok şiddetli fırtınaları da hesaba katmalıdır. Buralardaki fırtınalar: bizim en şiddetli saydığımız ve Orkan dediğimiz fırtınalardan üç misli daha şiddettedirler. Kaptıkları kuru kar yığınlarını havaya kaldırarak şiddetle ve helezonvari çevirirler ki buna tahammül etmek imkân haricindedir. Kış mart başından teşrinievvel sonuna kadar olup sekiz aydır. Kış aylarında buralara girmek ve buralarda tetkikat ve tahariyat yapmak katıyen mümkün değildir. Bunun için yez ayları beklenir. Yaz teşrinisani başından şubat sonuna kadar dört aydır. Yaz aylarında bile derece sıfır noktasına vasil olamaz. Kış karanlıktır. Üfuktan ilk güneş ışıklarının görülmesi bahar başlamış olur. Bunun için Kutba gelen heyetler, ilk güneş ışıklarını sabırsızlıkla beklerler. Ancak bu zaman Kutup mntakalarına girmeğe cesaret edilebilirler.

Cenup Kutbunda yaşayan hayvanlar

İnsanların yaşayamadığı bu Kutup mntakası kendisine mahsus bir hayvan dünyasının vatanıdır. Burada yaşayan hayvanların en küçüklerini Enfüzüvarlar ile Foraminiferler teşkil ederler. Denizlerde Kavkaiye nevinden bir takım hayvanat ta vardır. Bunlardan başka balıklar, Pinguinler, Fırtına kuşu, büyük Foklar buranın sakinlerindedir. Fakat bu hayvanların hepsinin hâkimi ve Kutupların adeta krali Delfinüslerdir ki bunlar insanlara da hücum ederler. Kutup denizlerinin en küçük hayvanlarından olan Enfüzüvarlar ile Foraminiferler bir nevi yosunla taayyüş ederler. Bu yosunlar bakterisiz olan kutup denizleriyle buzlar üzerinde fevkalâde bir mebzuliyette yetişirler. Buzları sarıya tahlil ettikleri gibi suların sathında da bir köpük manzarası arzederler.

Bu Enfüzüvar ve Foraminiferler Kavkaiye cinsinden olan hayvanların gıdalarını teşkil ederler. Balıklar, Pinguinler, Foklar, Kavkaiye nevinden olan hayvanları avlarlar. Balinalarla Fırtına kuşları, balıklarla, deniz Lopardları ise Pinguin ve Fırtına kuşlarıyla taayyüş ederler. Foklar bilhassa denizlerdeki buz parçaları üstünde korkusuz dururlarken, bunları bir buz aralığından gözetleyen Delfinüs sessizce hemen denize dalarak b'ndenbir hücum ederek onları yakalar. Pinguinler görünüşte büyücek cesamette bir kuş manzarasında iseler de kapıları tam teşekkül edememiş oldu-

ğundan uçamazlar. Bunlar daha ziyade pek usta y'ücü ve dalıcı hayvanlardandır. Karınları üzerine eğilerek buzlar üstünde pek süratle kaçtıkları zaman kayıkla en süratle g'iden adam bunlara yetişemez. Bazı mntakalarda mübalağasız milyonlarca bir arada görünür. Kışın pek şiddetli olan dört ayında Pinguinler büyük buzlara binerek Şimalde doğru hicret ederler.

Cenup Kutbu kıtasının ilmi tetkikinden çıkacak netice

Evvece de söylenildiği gibi Kutuplarda ilk nazara çarpan fırtına, soğuk ve cumudiyelerdir. Bu sebepten Kutup fenninin en evvel halledilmesi lâzım olan mesele buz ve rüzgârlardır. Bilhassa cumudiyelerden kopan muazzam buz dağlarının tetkiki bize aynı zamanda rüzgâr ve fırtınaların şiddetleri hakkında bir fikir, bir ölçü vermeye olacaktır. İklimatolojik tetkiklerle anlaşılacaktır ki Veddel denizi üzerinde zühur eden soğuk bir rüzgâr Arjantin mısır ve buğday tarlalarında fazla bir kuraklığa delâlet eden bir slâmettir.

Kutup Cənubi hakkında bilgimiz olmadıkça arz hakkındaki malûmatımız hiç bir zaman tam olamayacaktır. Bu noktai nazar jeografik cihetten değildir. Henüz insan barındırmamış olan bu kıtalarz hilkattenberi geçirdiği jeolojik edvari canlı bir tarih gibi sinesinde gömülü olarak saklamaktadır. Buralarda yapılacak tetkikat ve tahariyat arzın jeolojik ve prejeolojik devirleri hakkında meçhulleri halledeceği gibi iklimatolojik tahariyat ve mknatsiyeti arz üzerindeki araştırmalar bir kısım hakikatleri de izaha medar olacaktır.

Grafik karşısında bir müzahabe

(Üst tarafı 2 incede)

— Peki, ya bazı şikâyetçilere ne dersin?

— Ortak olmayup da söz söyleyen; çenesini nafle yoruyor derim. Zannetmiyorum ama, eğer ortaklar arasında tek tük şikâyetçi varsa, onlar da hesaplarını bilmeyenlerdir. Kredi dağıldığı zaman, bu paranın bedava verildiğini sananlar, tabiatle bu gün sıkıntı çekerler. Devlet krediyi pamuk ekmeğe için veriyor, alıp yutmak için değil.. Yüz lira alan kimseler bilirim ki, bu kadar bol mahsullü bir yılda ancak 300 kilo çığitli pamuğu olmuştur. Ben de bir ortak'ım, işte sana bir hesap vereyim de gör: Ekin zamanında kredi kooperatiflerinden 230 lira borç aldım. Tarlalarımı ekтім. Beş bin kilo çığitli pamuğum oldu. Bunn kooperatife teslim ettim. Aldığım % 60 avansın % 50 si ile krediye olan borcumu kapattım, ihtiyacımı karşıladım. Eh, nerde ise pamuklarımız satılmak üzereydi. Barem kıymetinden kalan % 49 ile birlikte bir az da kâr aldım mı; memleketin ağası da paşası da benim.

Kolkola verüp beşüş bir çehre ile kooperatif binasından ayrılarak, o, nasırlı kocaman ellerini, ezercesine oınuzuma vurarak tekrar ediyordu;

— Ağası da paşası da [benim... Söyle arkadaş sen de çiftçisin.. Doğru değil mi?]

— Güneş inkâr edilir mi hiç.. dedim.

Erzurum Belediye Reisiğinden:

Cumhuriyet caddesinde, Caferiye camii ittisalinde evvelce elektrikli Fazıla satılan arsanın yanında bulunan 45 53 metre murabbai yol fazlası satılmak üzere 2/4/938 gününden itibaren 15 gün müddetle müzayedeye konulmuştur. 18 4-938 Pazartesi günü saat 14 de Belediye dairesinde ihalesi icra kılınacaktır. Taliplerin Belediyeye muraatları ilân olunur. (No: 220) 4 2

Südü kaymağını tamamen çıkarır

Kolay işler. Yapılışı basittir. Fiyatı ehvendir.

Umum satış yeri: İstanbul, Tahtakale Caddesi 51 Numaralı

(Poker tıraş bıçakları deposudur)

Erzurumda Satış Yeri NEŞET SOLAKOĞLU ve ORTAĞI Gürcükapısı Kavaflar çarşısı

Kars Valiliğinden:

Pazarlıkla elektrik inşaatı

1 — Kars, Sarıkamış, İğdır elektrik için tayin olunan eksiltme müddeti içinde teklif olunan pey muvafık ve haddi lâyük görülmüştüğünden iş 26 gün müddetle pazarlığa bırakılmıştır.

2 — Kras şehrinin idrolik elektrik tesisatı (296400) lıradır.

3 — Sarıkamış şehrinin lo'omobil elektrik tesisatı (80011) lira 71 kuruştur.

4 — İğdır şehrinin lokomobili elektrik tesisatı (84692) lira 63 kuruştur.

5 — Kars şehrinin elektrik tesisatı toptan veya kârgir, toprak, ahşap işleri ayrı diğerleri ayrı ihale olunur.

6 — Kars, Sarıkamış, İğdır ayrı, ayrı ihale olunduğu gibi hepsi küll hâlinde (461104) lira 34 kuruş olarak ihale olunur ve toptan teklif tercih edilir.

7 — Toptan ihale olduğu takdirde istenilse % 20 dahilinde Nafia Vekâleti tane taslike gitmiş olan Tuzluca, Kağız mar, Arpaçay, susus ve selim kasabaları elektrik tesisatlarından her hangi biri yaptırılacaktır.

8 — Nafia Vekâletince tasdik edilmiş yukarıda yazılı üç şehrin dosyasındaki evrak şunlardır: Proje, keşif, fenni şartname, hususi şartname Bayındırlık işleri genel şartnamesi, eksiltme şartnamesi, mukavele projesidir.

9 — Taliplerin bu işleri yapabileceğini gösteren 938 takvim senesi için Nafia Vekâletinden almış olduğu ehliyet vesikası ile 938 senesi Ticaret Odası vesikası.

10 — Muvakkat teminatı (24310) liradır.

11 — Dosyası Kars ve İstanbul Nafia müdürlüklerinde olup Karsın 14 lira 80 kuruş İğdırın 420 Sarıkamışın 4 lira mukabilinde isteyenler alabilirler.

12 — Pazarlık 25 - 4 - 938 Pazartesi günü saat 14 de İstanbul Belediye encümeninde ve Kars daimi encümen odasında toplanacak komisyonca yapılacaktır. İhalenin icrasına Kars daimi encümeni selâhiyettardır.

(No. 231) 4 - 1

Artvin Vilâyetinden:

18 /Nisan/ 938 Pazartesi günü saat onbeşte ihale edilecek olan yedi bin yedi yüz yirmi dokuz lira kırk bir kuruş keşif bedelli Artvin yalnız Çam yolunun 0x000 ilâ 9x000 kilo metreleri arasında muhtelif yerlerde inşa edilecek istinat duvarları ile korkuluk inşaatı işi Çoruh Nafia Komisyonu tarafında açık eksiltmeye konulmuştur. Şartname, proje keşif ve buna müteferri diğer evrakı fenniye Çoruh Nafia Müdürlüğünde taliplerine verilecektir. Muvakkat teminat beş yüz seksan liradır. İstekliler teminatı muvakkala ve Ticaret odası makbuzu ile Talimatname mucibince müteahhidlik vesikasını ihale günü saatına kadar Nafia Komisyonu reisine vermeleri lâzımdır. Aksi takdirde istekliler eksiltmeye kabul edilmeyecekleri ilân olunur. (No: 219) 4-2

Erzurum Vakıflar Müdürlüğünden:

Muhammen bedeli	Mahallesi	Sokağı	Cinsi	No.
500	(kol oğlu)	Kol oğlu	Hane	254/10
				264/ 8
200	Sultan Melik	Hurşit B.		247/ 1
120		Saray hamamı		249/18
150		Toprak tabya		252/11
200				254/29
250	Emin kurbu	Demir ayak		265/41
400	Camii kebir	Salih kavas		365/12
200	Kavak	Top dağı		394/38
60	Gez	Hacı Mustafa		395/73
60	Emir Şeyh	Sulu S.		406/ 6
50	Yuncahğı sufla	Hattat S.	Arsa	195/ 2
60	Dere mahallesi	Çukur S.	Hane	440/32
100	Mumcu ulya	Erzincan K.		349/60
100	Karaköse	Boyahane		312/ 8
60	Hasan Basri ulya	Kara kullukcu		420/ 6
75	Hasan Basri ulya	Bayrakdar S.		423/16/18
30	Ayas Paşa	ÇBerber S.	Arsa	138/13/15
150	Kasım Paşa	Daracık S.	Hane	261/45
300	Derviş ağa	Derviş ağa C.		238/49
200	Suncahğı sufla	Hadat çıkmazı	Merek ve arsa	169/2/4
260	Cafer zade	Arabkirler		12/ 1

Yukarıda muhammen kıymet ve sair evsafı yazılı yerlerin mülkiyetleri peşin para ile satılmak üzere yirmi gün müddetle açık artırılmaya çıkarılmıştır. İhaleleri 29/4/938 tarihine müsadif cuma günü saat on beşte Vakıflar dairesinde yapılacaklardır. Taliplerin muhammen bedellerini yüzde yedi buçuk nisbetinde teminat paraları ile birlikte müracaat etmeleri. (No. 230) 4 - 1

Türk Hava Kurumu

BÜYÜK PİYANGOSU

Altıncı keşide 11 Nisan 1938 dedir

BU KEŞİDEDE

200,000 ve 50,000

Liralık mükâfatlarla; 200.000, 40.000, 25.000, 20.000, 15.000, 10.000, liralık ikramiyeler vardır.

Biletlerinizi ayın yedinci gününe kadar bayilerimizden almanız kendi menfaatiniz için lazımdır.

Kars Hayvan Borsası Satış Cedveli

[31 - Mart Perşembe]

Çeşit	Sayı	Ağırlığı	En aşağı		En yukarı		Orta
			Kr.	S.	Kr.	S.	
Öküz	7	2197	8	00	11	00	8
Inek	8	1940	7	0	12	50	8
Koşu öküzü	18	4600	6	33	14	50	11
Dana	1	160	8	12	8	12	00
Ögeç	1	80	11	25	11	25	00
Marya	4	200	11	66	12	50	00
Keçi	1	40	8	75	8	75	00
Tere yağı	4	67	53	00	33	00	00
Sığır derisi	186	Adet 3100	49	00	49	00	00

Sahip ve Başmuharriri: CHAD BAKAN

Müdürü: Bahadır Dülger

Umum neşriyatı idare eden Yazı İşleri

Baskı yeri: DOĞU Basımhanesi